

dému jest povědomo, co slovo ono znamená, totiž odměnu za to, že někdo vzdá se určitého nároku nebo práva, poskytne jinému jistou úsluhu, přenechá byt, v tomto případě obchodní místnost, která v zákoně jest na roveň bytu. To, co požadoval obžalovaný mimo výše uvedených 50 K měsíčně, nelze zahrnouti v pojem nájemného, ježto to bylo výslovně poznačeno jako odstupné. Okolnost, že obžalovaný nevzdal se místnosti oproti pronajímateli definitivně a že přijal G-a jen do podnájmu, nezbavuje požadovanou odměnu povahy odstupného, poněvadž odstupné může býti požadováno také za dočasné odstoupení místností, zvláště když v tomto případě trvání podnájemního poměru nebylo předem omezeno. Zákon rozlišuje výslovně nájemné a všelikou jinou úplatu, jež se dává za poskytnutí práv nájemních nebo podnájemních. V odstavci druhém § 14 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n., výslovně jest stanoveno: Zapovězena jsou veškerá právní jednání, kterými dosavadní nájemník dává sobě nebo někomu jinému něco poskytovatí nebo slibovatí za postoupení bytu nebo v souvislosti s tím, nebo kterými pronajímatel dává poskytovatí nebo slibovatí mimo nájemné sobě nebo někomu jinému něco za to, že pronajímá byt. Pakliže zákonodárce, chtěje postihnouti takováto jednání, stanovil na ně zvláštní sankci trestní, plyne z toho samozřejmě, že těch časů nebylo postaráno o zákonný podklad stíhatelnosti takových jednání a že tedy braní odstupného nelze podřaditi pod předpis § 8 zákona o válečné lichvě. Zmíněná, dle § 14 zákona ze dne 8. dubna 1920, čís. 275 sb. z. a n., zapovězená právní jednání jsou dle § 29 téhož zákona trestna nikoli soudně, nýbrž politickou okresní správou a tam, kde je státní policejní úřad, tímto úřadem, aniž zákon vyhrazuje — jako se děje v četných jiných administrativních předpisech a zákazech, obsahujících spolu sankci trestu politickým úřadem ukládaného — příslušnost trestních soudů pro případ, že by čin v § 14 zapovězený zakládal spolu skutkovou povahu jednání soudně trestného.

Čís. 989.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

V tom, že někdo, nemaje živnostenského povolení, kupuje pro řezníka dobytče chovné za účelem záměny za dobytče jatečné, nelze ještě spatřovati řetězový obchod.

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, Kr I 387/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského trestního jakožto lichevního soudu v Praze ze dne 19. ledna 1922, kterým byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem dle § 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaní neměli živnostenského oprávnění k obchodování dobytkem, že rolnice P-ová v Ch. nabízela obžalovanému

B-ovi dvouletého býčka chovného ke koupi, že B. odmítl, ale slíbil P-ové, že jí opatří jiného kupce; že pak oba obžalovaní přišli k P-ové kupovati býčka pro Č-a, že se však s ní nedohodli a odešli; na cestě z vesnice že si to Č. rozmyslil a poslal B-a, aby býčka pro něho koupil; že pak B., jenž dostal od Č-a závdavek 20 K na koupi býčka, ujednal s P-ovou cenu 14 K za 1 kg živé váhy a dostal od P-ové odměnu 30 K a od Č-a 20 K; že oba obžalovaní věděli, že šlo o býčka k chovu, jehož Č. zamýšlel dále prodati řezníku Š-ovi z V., který mu byl řekl, že potřebuje býka k chovu, že jej promění za těžkého býka na žír; že býka od P-ové z Ch. do L. Č-ovi odvedl svědek Vojtěch P. za odměnu 50 K. V rozhodovacích důvodech jest dále na jednom místě uvedeno, že Č. za tento obchod dostal od onoho Š-a 100 K, na jiném místě že Č. prodal prostřednictvím B-a za 5782 Kč býčka, koupeného za 5882 K. Konečně zmiňují se rozhodovací důvody o obhajobě Č-ové, že z těchto 100 K musil hraditi výlohy povozu do Ch. a polovičku 50 K že dal P-ovi za odvedení býčka z Ch. do L., jakož i o seznání P-ové, že odevzdal dobytčí pas, znějící na jméno Š. ve V. řezníku, který si pro býčka k Č-ovi přijel. Konečně se v důvodech podotýká, že se nepodařilo soudu přezkoumati pravdivost udání Č-a v tomto směru, t. j. patrně potud, zda býčka skutečně koupil a odebral nějaký řezník Š. a co tento pak s býkem dělal. Nálezací soud odvodil z těchto zjištění závěr, že se oba obžalovaní (Č. na vlastní účet, B. jako sprostředkovatel) vmísili docela neužitečně a bez potřeby do přechodu zboží (chovného býka) od pěstitele k tomu, kdož potřeboval býka k chovu, toliko ve snaze, by nabyli překupnického zisku, přispívající takto ku zdražení býka o neodůvodněný zisk, a uznal oba obžalované vinnými přechinem řetězového obchodu dle § 11 čís. 4 zákona o válečné lichvě. Právem odporují stížnosti odsuzujícímu výroku z důvodu čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. námitkou, že režie Josefa Š-a nebyla by bývala menší, kdyby byl obstaral práce, stěžovateli obstarané, totiž nákup býčka a převedení ho z Ch. do L. sám a nebo svým zřízencem (stížnost Č-a), pokud se týče že nepatrný výdělek spojený s použitím sprostředkovatele bývá často lacinější než osobní intervence (stížnost B-a). Zákaz řetězového obchodu čelí proti zbytečnému zdražování nebo zdržování předmětu potřeby, jaké nastává tím, že počet činitelů, pro přechod zboží z výroby do spotřeby hospodářsky nutných a účelných, rozmnožuje se pachatelem samým a nebo za vědomého jeho spolupůsobení o další zbytečný mezičlánek. Zda vsunuvší se mezičlánek, jímž může býti buď pachatel sám aneb osoba, již pachatel vědomě napomáhá, byl zbytečným čili nic, nelze posuzovati s hlediska živnostenského řádu a oprávněných jím živnostníků, nýbrž jen s hlediska spotřebitelstva, zákonem chráněného. Nezáleží proto na okolnosti, nálezacím soudem zdůrazňované, že obžalovaní neměli živnostenského oprávnění k obchodování dobyt看. Rozhodným je pouze, zda zásobování spotřebitelstva tím kterým předmětem potřeby bylo by se dalo rychleji nebo laciněji bez vsunutí se pachatele. Nelze tedy mluvit o zbytečnosti vsunutí se pachatelova tam, kde činnost určitého druhu, kterou by mohl obstarati pouze jeden činitel hospodářský, je rozdělena mezi více činitelů, pakli jen tímto rozdělením nebyla prodloužena nutná nebo účelná doba pro přechod zboží z výroby do spotřeby a pakli tím nebyl zvýšen celkový součet výloh, nákladů, odměn a zisků s takovým převodem nutně neb účelně spojených. V tomto případě nelze p o v š e c h n ě uznati za ne-

účelné, kupuje-li řezník dobytče chovné za účelem záměny za dobytče, které se dá ihned anebo po žíru upotřebiti jako dobytče jatečné. Nedo-
statek chovných dobytčat a vysoké ceny takového dobytka mohou býti
příčinou, že zemědělec spíše, snad i za nižších cen prodá starší dobytče
chovné na žír nebo na porážku, dostane-li výměnou dobytek mladší,
k chovu vhodnější. Jest proto uvažovati o tom, byl-li udánlivý odběratel
Č-a, řezník Š., co do přechodu dobytčete chovného mezičlánkem účelným
či zbytečným. Dlužno dále přihlížeti k udání Č-a, že Ch. jsou od V. vzdá-
leny asi 10 hodin, kdežto z L. jsou do V. jen tři až čtyři hodiny. Sluší
proto uvažovati též o tom, zda 100 K, o které se zvýšila nákupní cena
Š-a následkem činnosti obžalovaných, bylo zbytečným zvýšením kupní
ceny či přiměřeno výlohám, nákladům a výdělkům, které by bylo jinak
za cestu z L. do Ch. a za odvedení býčka z Ch. do L. přiznati samotnému
Š-ovi. Dlužno konečně přihlížeti k udání Č-a, že Š. si přišel pro býčka
do L. též den, ve který byl býček odveden z Ch. do L., což po případě
poukazuje k tomu, že přechod předmětu potřeby, o který jde, ani časově
prodloužen nebyl. Nálezací soud použil tudíž zákona nesprávně co do
pojmu řetězového obchodu tím, že podřadil činnost obžalovaných této skut-
kové podstatě z povšechného důvodu, že obžalovaní neměli živnostenského
oprávnění k obchodování dobytkem a že býk měl býti P-ovou prodán
přímo pěstiteli, k němuž se konečně dostal. Soud měl též zkoumati dále,
zda činnost obžalovaných nemahrádila částečně činnost jiného řádného
činitele a nezmenšila nákladů tohoto o částku, rovnající se součtu výdělku
a výloh obžalovaných a konečně, zda nebyl řádným, pro zásobování oby-
vatelstva účelným činitelem alespoň při přechodu třebas chovného do-
bytčete odběratel Č-a Š. Pro dolíčený zmatek čís. 9 lit. a) § 281 tr. ř. bylo
napadený rozsudek zrušiti, aniž bylo potřebí uvažovati o dalších důvo-
dech zmatečností, ve stížnostech uplatňovaných. Poněvadž v rozsudku
a v důvodech prvé stolice nejsou zjištěny ony skutečnosti, které při řád-
ném použití zákona měly by býti základem rozhodnutí, nelze ve věci samé
ještě rozhodnouti a nelze se obejiti bez nového hlavního přelíčení před
nalézacím soudem. Za souhlasu generální prokuratury bylo proto dle § 5
zákona z 31. prosince 1877 č. 3 z roku 1878 zmatečným stížnostem vy-
hověno a rozsudek zrušen již v zasedání neveřejném. Věc byla vrácena
nalézacímu soudu k novému projednání a rozhodnutí, při čemž soudu bude
zejména uvažovati o tom, odebral-li obžalovaný Č. býčka jen pro Š-a
či koupil-li ho již předem za účelem dalšího zcizení (se ziskem) a byl-li
si obžalovaný B. vědom, za jakým účelem kupuje býčka Č., jemuž B.
jako sprostředkovatel napomáhal.

Čís. 990.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

**Ustanovení § 11 čís. 4 lich. zák. a § 7 téhož zák. nelze použiti, byla-li
cena, za niž zboží zcizeno, táž nebo dokonce nižší, než za jakou by je byl
dal výrobce, obmeziv se na výrobní náklady a mírný zisk.**

(Rozh. ze dne 7. listopadu 1922, Kr I 905/22.)